

Rekli su o Časopisu "Gračanički glasnik"

Prof. dr. Ahmet Kasumović, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Tuzli.

Općekulturna sehara

"Časopis Gračanički glasnik potpuno je adekvatan kulturno-povijesni prilog bilježenju sveukupne baštine Bosne i Hercegovine. Ovaj Časopis već prvim svojim brojem inklinira izgradnji kulturnoga portreta i građanskih stvaralačkih sloboda naroda i građana ovog kraja. One je jedno od bitnih utemeljenja demokracije, valorizator kulturne prošlosti i čvrst argument za sve prave dijaloge koji se zasnivaju na istini. Istovremeno, on je i putokaz za otkrivanje, prezentiranje javnosti i ocjenjivanje raznovrsnog i bogatog kulturnog miljea Gračanice i okoline. Upravo zato časopis Gračanički glasnik istovremeno je poziv Evropi i čovjeku, poziv nauke i umjetnosti, poziv demokracije i svih građanskih sloboda, poziv svima kojima je istina mjerilo svih vrijednosti: da istraže, prouče, valorizuju i u gračaničku i svjetsku kulturno-povijesnu seharu odlože svoja saznanja o ljudima i njihovim djelima, o ukupnom duhovnom i materijalnom stvaralaštvu ljudi ovih prostora. Ta naučna, ta umjetnička, ta općekulturna sehara prema svim mjerilima i svjetskim standardima upravo je ovaj Časopis "Gračanički glasnik".

Koncepcijski ovo glasilo zadovoljava sve informativne i bibliotečke i izdavačko-publicističke normative. Zato vjerujemo da će u pravom smislu riječi biti svojevrsna antologija sinhronih i dijahronih, kulturnih i uopće javnih zbivanja Gračanice i okoline...

...Ovakva koncepcija Časopisa Gračanički glasnik odgovarajuća je fotografija kulturnih i svih javnih zbivanja, manifestacija kulture, čiji je zadatak da

ljude harmonizira, oplemeni, obavijesti, poduči i humanizira. I da obezbjeđuje dovoljno informacija i kulturologu i biznismenu, poljoprivredniku i kućanici, ali istovremeno predstavlja garanciju da će bogata gračanička prošlost sa svom svojom neizmjerljivo vrijednom baštinom, u ovome Časopisu imati dobru i dostojnu haznu. Njena prednost je u tome što nikada neće biti zaključavana, naprotiv, sve njene vrijednosti trajno će biti ponuđene javnosti na uvid, sud, zaključak i poduku, a njeni sefovi bit će otvoreni za sve ovozemalske istine o duhovnom i materijalnom stvaralaštvu, značajnim pojedincima i događajima Gračanice i okoline..." (prof. dr. Ahmet Kasumović, Promotivno slovo za Gračanički glasnik 22.5.1996. (Govor na promociji prvog broja Časopisa), "Monos", Gračanica, 1996. str 4)

*Izet Handžić, prof. dopisnik
"Oslobođenja" iz Tuzle*

Kulturno čudo u Gračanici

"Među brojnim lijepim čudima u kulturnom i umjetničkom životu bošnjačkog naroda za vrijeme njegova posljednjeg stradanja, u gračaničkom kraju svakako je i pojava ovog Časopisa. A taj sveukupni stvaralački napor u kulturi, slikarstvu, književnosti, muzici i nauci je ona strana velikog bosanskog otpora koja pokazuje da se ovdje branio jedan kulturni narod Evrope.

Ne bi se čovjek toliko ni začudio da je riječ o književnom časopisu. Bilo ih je i prije rata u bosanskohercegovačkim provincijama. Ali, ovdje se radi o naučnim istraživanjima.

Kad se čudo dogodi, čovjek se zapita - otkud, kako, zašto, čime... Odgovori na ova i slična pitanja prezentirani su programskom koncepcijom Časopisa... (Novi časopisi: Kulturno čudo, prikaz prvog broja Časopisa u listu "Oslobođenje", broj nije zabilježen).

*Omer Delić, novinar Radio
Gračanice*

Mješavina donkihotskog i sizifovskog posla...

"Odmah poslije zaustavljanja rata ova izdavačka kuća (d.o.o. "Monos" n.p.) pokreće i Časopis za kulturnu historiju Gračanice i njezine okoline pod naslovom "Gračanički glasnik", koji je naišao na zapažen interes u kulturnoj javnosti, ali i šire u književnim i naučnim krugovima. Vlasnik Izdavačke kuće "Monos", prof. Omer Hamzić i glavni i odgovorni urednik "Gračaničkog glasnika" prof.dr. Salih Kulenović sa Filozofskog fakulteta u Tuzli uspjeli su oko ovog glasila okupiti istaknute naučnike, književne i kulturne poslenike kojima je stvarni naučni ili umjetnički zavičaj Gračanica i njezina okolina. Oni, ustvari, i "drže" ovu zanimljivu ediciju, koja na više od 100 stranica izlazi dva puta godišnje. To je prvo glasilo ove vrste u historiji Gračanice koje se već nametnulo kao prepoznatljiv znak ovog grada.

Da podsjetimo: Gračanički glasnik otkriva i donosi naučno potvrđene činjenice, radove i dokumenta iz bogate, ali nedovoljno istražene i proučene prošlosti Gračanice (nekadašnjeg kulturnog središta, prvo srednjovjekovne župe, zatim nahije, te prostranog bosanskog kadiluka, kotara sreza9, otkriva i afirmiše domaće talente na polju nauke i umjetnosti, posebno iz književnosti i slikarstva. Donosi i priloge o geografskim, etnografskim i drugim karakteristikama pojedinih dijelova ovog kraja, te o prirodnim resursima i mogućnostima daljeg njihovog ekonomskog razvoja.

Urednik i vlasnik Izdavačkog preduzeća "Monos", profesor Omer Hamzić, o izdavaštvu kaže: "Nismo krenuli s ambicijom da šampamo velike pisce, nismo smo se zanosili iluzijama da ćemo biti konkurencija najvećim izdavačkim kućama koje također imaju svoje probleme. Znali smo da nastajemo u vremenu kada je interes za

knjigu marginaliziran do zabrinjavajuće mjere. Imali smo u vidu da je borba za knjigu i u najboljim vremenima mješavina donkihotskog i sizifovskog posla... Uostalom, sada je u ovoj zemlji svaka proizvodnja ravna avanturi, jer je, uglavnom, nerentabilna i rizična - iz poznatih razloga. Tako je i u ovoj djelatnosti, koja je također neki oblik proizvodnje, naravno specifičan i na poseban način važan..." (Omer Delić, "Proizvodnja" knjiga (ni) je sizifovski posao, Večernje novine, Sarajevo, 14.9.1998. TPK Revija, str. 10.)

*Mirzet Hamzić, profesor Gazi
Husrev-begove medrese Sarajevo*

"Gračanički glasnik" je definitivno uspio...

Kada su prve poslijeratne godine entuzijasti (ili nešto malo više od toga) došli na ideju da u Gračanici pokrenu "ozbiljan" časopis ličilo je to na još jedan "pohod Don Kihota na vjetrenjače." Naime, namjera je bila napraviti časopis koji bi bio jedna vrsta urneka za sve opštine u Bosni i Hercegovini sa željom da se opiše šta je ova, u širim okvirima poznata kao "od posla čaršija", a u biti mjesto bogate kulturne tradicije, imala uz nastojanja da se prate i aktuelna dešavanja u najširem smislu ove riječi.

Pitanja koja se i inače postavljaju pri pokretanju i daleko manje zahtjevnih projekata ticala su se potencijala. U prvi plan, opet kao i obično, izbijaju dva: intelektualni i finansijski faktor.

Vodeći se realnim mogućnostima, odlučeno je da se napravi časopis čiji bi svaki svezak bio u obimu oko stotinu strana i pojavljivao bi se dva puta godišnje. Datumi su se sami odredili i imaju svoju neskrivenu simboliku: 25. maj kao Dan opštine Gračanica i 25. novembar kao Dan državnosti Bosne i Hercegovine.

U nastalim okolnostima teren je sasvim solidno pripremljen. Iza ovog projekta stale su, za lokalne okvire, značajne institucije i pojedinci. To je omogućilo planirano pojavljivanje prvog broja 25. maja 1996. godine. Kao i mnogi drugi projekti, ni ovaj nije ustalasio "ustajalu žabokrečinu" i nije bio pošteđen dokonih komentara "sveznajućih" kako je stvar nepotrebna i kratka daha.

Uprkos poteškoćama koje su Časopis pratile (odlazak jednog od urednika u Sarajevo, odustajanje nekih utemeljitelja), vrijedni, uporni, obrazovani i nadasve svjestan značaja već materijalizovane ideje, Omer Hamzić nije se predavao. Prije svega, zahvaljujući njemu i pojedinim ličnostima koje svjedoče da Gračanica nije samo pravljenje od jednog dinara dva, Gračanički glasnik je po ustaljenom i planiranom kontinuitetu dočekao svoj šesti svezak. (...) Koliko god se činilo da i daleko privlačnije ideje nemaju izgleda na opstanak Gračanički glasnik je definitivno uspio i ima svoju zahvalnu perspektivu. Naime, one je već prebolio dječje bolesti i na pragu je da preraste u instituciju koja će egzistirati sutra. (Mirzet Hamzić, Poraz materijalnog na ostrici duhovnog, Večernje novine Sarajevo, TK revija, 8.3.1999. str. 11.)

*Indira Kučuk - Sorguč, novinarka
"Ljiljana"*

Materijalno neisplativ, ali dugoročno nezaobilazan projekat

Najteže je raditi onda kad drugi ni mukajet. Zapravo, najteže je provinciji kad se mora nositi s većim centrima jer ma kako kvalitetno i ma koliko prilježno i ažurno radili i kreirali, kulturni djelatnici iz manjih sredina, apriori su dezavuirani, ignorirani, zanemareni. Da ne bi svako malo "trčali na viđenje" u Sarajevo ili Tuzlu, gračanički su kulturnjaci, u mnogim domenima kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, posegnuli za, uvijek rezultantnim, udruživanjem i ufanjem u vlastite

snage i mogućnosti. A, gračanička regija nikad nije oskudijevala u intelektualcima od formata, ljudima od znanja i kreativcima čija je jedina "mahana" što im je lokalpatriotizam jači od svih šeherskih blagodeti.

Da, uistinu, entuzijazam i volja mogu prenebregnuti brojne teškoće, osvjedočili smo se u primjeru vrijednom isticanja a koji može poslužiti kao urnek i drugim manjim sredinama u profiliranju vlastitoga imagea. Gračanički glasnik - časopis je za kulturnu historiju Gračanice i njene okoline, koji već četiri pune godine izlazi dva puta godišnje, i samim činom redovnog izlaza u okruženju totalne besparice i poznate anemičnosti kantonalnih struktura za sve ono s prefiksom "kultura", dokazuje da je sve moguće samo ako se hoće.

Časopis Gračanički glasnik pokrenula je grupa entuzijasta iz Gračanice koja se "okupila" oko privatne izdavačke kuće Monos-Gračanica, čiji je vlasnik Omer Hamzić, svjesno preuzeo rizik jednog ovakvog materijalno neisplativnog, ali dugoročno gledano nezaobilaznog projekta u sagledavanju kulturne prošlosti ovoga kraja.

U ovih osam brojeva (u pripremi je deveti koji bi trebao izaći u maju ove godine) sve što je urađeno, plod je individualnih napora pojedinaca i podrške poslovnih ljudi gračaničkog kraja a, kako to izdavač tvrdi, u posljednje vrijeme i Opštine Gračanica.

U svome četvorogodišnjem trajanju objavljeno je preko hiljadu stranica teksta o Gračanici i njezinoj okolini (u širem smislu), što nije urađeno nikad do sad. Hiljadu stranica teksta izašlo je iz pera eminentnih znanstvenika - povjesničara, filozofa, povjesničara religije, umjetnosti, etnologa, ekonomista itd. Pored tih uvaženih stručnjaka koji su se "po raznim osnovama" bavili Gračanicom, gro tekstova je izašao iz radionice pisaca, istraživača, umjetnika domaće sredine.

O koncepciji časopisa, njegov pokretač, gospodin Omer Hamzić, kaže: "Časopis jeste po svojoj koncepciji, da kažem, lokalnog tipa, što mu se možda može i prigovoriti. Ali naš cilj i jeste da istražimo historijsku, kulturnu i duhovnu baštinu upravo ovog područja, da pribilježimo najvažnije događaje iz sadašnjosti i da ih tako otrgnemo od zaborava. Nama Bošnjacima je "znano" da o sebi kao narodu malo znamo, ali, nažalost, činimo malo da više tako ne bude. Posljedice takvog stanja jako su nam dobro poznate. To nas je i ponukalo da se upustimo u ovaj posao. Možda smo u zabludi da ćemo nešto promijeniti, ali najgore je ništa ne činiti. Od početka dosljedno istrajavamo na ovakvoj koncepciji iako nas ponekad obeshrabre mišljenja da radimo neki uzaludan, da ne kažem, beskoristan posao, da je Časopis apolitičan i kao takav malo kome potreban, da se treba baviti futurom, a ne pluskvamperfektom itd. To je ipak samo ponekad."

Gračanički glasnik rijedak je i vrijedan pokazatelj da se može i mora naprijed unatoč (ne)prilikama koje prate svaki novi zametak u kulturnom promišljanju. Zato, poželimo im, barem još nekoliko hiljada kao i do sad studiozno utemeljenih i estetski relevantnih stranica teksta." (Indira Kučuk - Sorguč, Časopis protiv zaborava, Ljiljan, 3-10.4.2000. Sarajevo, 2000. str. 47)

...Gračanički glasnik časopis je kulturološko-povijesne orijentacije s tendencijom na istraživanje kulturne historije Gračanice i njezine okolice. Časopisa ovakve profilacije koji apostrofiraju jedno geografsko područje, njegovu kulturnu prošlost, zatim vjersku, socijalnu, ekonomsku, medicinsku, književnu komponentu, u našim sadašnjim uvjetima, nažalost, nema. Tu i tamo, osvane kojekakav ambiciozni projekt koji se isto tako ambiciozno i ugasi. Gračanički glasnik, zahvaljujući sluhu sredine, općinskih vlasti i sponzora, a prvenstveno želji, upornosti i entuzijazmu brojnih saradnika koji svojim

redovitim priložima na adresu izdavača Omera Hamzića (MONOS), čine ovaj Časopis korisnim i zanimljivim, istrajava, evo, već petu godinu.

Gračanički glasnik izlazi dva puta godišnje i upotpunjen je polivalentnim sadržajima iz domena historije i kulturne historije ovoga grada, te kratkih servis-informacija koje su neposredno vezane za aktualan trenutak Gračanice i njene okoline... (Indira Kučuk - Sorguč, Časopisi: Glasnik kulturnih istraživanja, Ljiljan, 26.6-3.7.2000. Sarajevo, 2000. str. 46)

Prof. dr. Galib Šljivo, istoričar

"Gračanički glasnik" se nametnuo i naučnoj i stručnoj javnosti

...Uredno registrovan kod nadležnih državnih organa, nenametljivo reklamiran u sredstvima javnog informisanja, bez stalnih finansijskih izvora prihoda, sumnjičavo podržavan od mnogih naših građana, Gračanički glasnik je uspio da, evo, već pet godina, redovno izlazi i da se tako nametne prosječnom građaninu kao redovno štivo kome se vjeruje... Štaviše, Gračanički glasnik se nametnuo i naučnoj i stručnoj javnosti, iako mu to, bar u početku, nije bio prevashodno cilj. Nema sumnje, tome je doprinio Savjet Časopisa i Redakcija, sastavljena od ljudi koji dobro poznaju i Gračanicu i njene žitelje, a i njeno okruženje, ali i norme kojih se moraju pridržavati kod objavljivanja studija, članaka, priloga, kritika ili prikaza, odnosno likovnih ostvarenja. To se odnosi i na radove koji su objavljeni iz historije Gračanice i njene okoline i one članke, bilo da su plod posebnog izučavanja ili saopšteni na nekom od okruglih stolova ili stručnim savjetovanjima iz oblasti privrede ekonomije, zdravstva, sportskog života ili humanističkih i filozofskih grana. Sa punim povjerenjem su tako u Gračaničkom glasniku objavili svoje radove ljudi od nauke i struke, priznati stručnjaci i umjetnici. U mjeri koja

je nužna i koja se podrazumijeva u Gračaničkom glasniku nisu izostala ni gledanja iz Gračanice na opće prilike u državi Bosni i Hercegovini, ali i iz drugih krajeva na događanja u Gračanici i njenoj okolini. Na ovaj način je Gračanički glasnik, bez svake sumnje, uklonio lokalne prepreke koje ova vrsta kulturnog stvaralaštva i svjedocanstva ne podnosi.

Pa tako, iako je prvobitno Časopis bio zamišljen kao glasilo za potrebe lokalnog čitatelja, dakle, za ispitivanje lokalnih prilika i praćenje svakodnevnog razvoja ljudskog dostignuća na tom izdvojenom prostoru, ta granica je smišljena i znalački prevaziđena u mjeri koja se smatra neophodnom. Upravo ovo "preskakanje" lokalne granice, uvrstilo je ovaj Časopis u onu literaturu za koju se interesuje veći broj prosječnih čitalaca, pa i naučnika i stručnjaka, ali i svih onih koji žele proširiti znanja o Gračanici i njenoj okolini ili saznati kako se izgrađuje nova budućnost. Nije nepoznato ni to, bar kad je riječ o izučavanju prošlosti u cjelini, da je kod nas do sada zapostavljeno izučavanje historija naselja i gradova, odnosno zbivanja na jednom užem području, a da bez tog istraživanja ni cjelina nije sasvim pouzdana. Osim toga, porasla je kod većine stanovnika i potreba za znanjem o onome što se neposredno odigravalo upravo u najbližem okruženju..." (Izvod iz Programa obilježavanja i promocije 10. broja Gračaničkog glasnika)

*Atif Kujundžić, književnik iz
Lukavca:*

**"Gračanički glasnik" je vakuf, ili
ona vrsta zadužbine, koja
neovisno o odnosu sredine i
savremenika - ima svoju trajnu i
nos**

01.

Gračanički glasnik je časopis s naglašenom kulturološkim namjerama prema Gračanici kao središtu i njezinoj okolini

kao miljeu u kojem opstaje. Podnaslov u 1. broju: "Časopis za kulturnu istoriju Gračanice i njezine okoline" - varirao je iz broja u broj, do "priloga za kulturnu istoriju" i vraćanja na prvobitnu odrednicu: "Časopis za kulturnu historiju Gračanice i njezine okoline" - ne dovodeći startnu namjeru i konceptijsko opredjeljenje u pitanje, ni na čas.

Nema sumnje, krug naučnika i kulturnih poslenika, koji su koncipirali i pokrenuli časopis Gračanički glasnik, maja, 1996. godine, nije se dvoumio oko profiliranja Časopisa i ciljeva koje takvom koncepcijom želi postići. U osnovi, u tom krugu ljudi, egzistira snažno uvjerenje da je kultura, doista - jedina opća historija čovječanstva. Makar i hipotetična, ova tvrdnja je dobra mogućnost, da se orijentira aktivnost na izdavanju časopisa. Nedvosmisleno je da je pomenuti krug ljudi, istodobno, imao snažan osjećaj odgovornosti za bošnjačku komponentu kulture u gračaničkom kraju. To je presudno utjecalo na određivanje konceptijskih elemenata i ciljeva izdavanja Časopisa.

U uvodnom slovu prvoga broja Gračaničkog glasnika, prof. Mirzet Hamzić govori o poražavajućem prizvuku činjenica, prema kojima su za afirmaciju bošnjačke kulture, ili kulture Bošnjaka nerijetko, više činili stranci, nego li sami Bošnjaci, koji su je stvarali. Uz opasku, da je to doista istina - možemo misliti i reći, da je to u suštini i osnova svekolike tragične vertikalne opstajanja bošnjačkoga naroda. Takođe, odsustvo svijesti o tome - tragediju je produžavalo u beskraj.

Posljedično: danas imamo i u samim Bošnjacima, duboko instaliranu neslobodu, kao antibošnjaštvo. Tako se i u bitno izmijenjenim uslovima Bošnjaci i međusobno i prema svome nasljeđu i tradiciji - odnose na stari način. Nerijetko neprijateljski i s omalovažavanjem kao i s neshvatljivom otvorenošću i nekritičkim odnosom prema tuđim utjecajima, tradiciji i baštini.

02.

Na licu Zemlje, na topografskoj i geografskoj karti Bosne i Svijeta, Gračanica kao naselje, pa i općinsko i sresko središte - opstaje cca 500 godina ili duže od pet stoljeća! Sada je jasno: toliko vremena je moralo proći, da se rode i okupe ljudi kao što su: Omer Hamzić, dr. Salih Kulenović, Rusmir Djedović, Mirzet Hamzić, Nijaz Omerović i donatori - meceni, kao što su: Hazim Vikalo, Hajrudin Ćudić, Ibrahim Šerbečić, Faruk Širbegović, Reuf Sokolović, Senahid Smajlović pa da nastane časopis - "GRAČANIČKI GLASNIK", e da bi se kulturni milje Gračanice i njezine okoline pogledao drugim očima: kao svoja prošlost i ogledalo izvan kojega nam - ne opstaje slika.

To je ono mjesto na kojem kao suvremenici i vremenu i ljudima moramo odati priznanje i reći: Aferim!

03.

Opredjeljujući se za izdavanje časopisa Gračanički glasnik pomenuti krug intelektualaca našao je za shodno da, koncepcijski i praktično, uspostavljaajući kulturološku dimenziju ovoga projekta omogući konačnu artikulaciju slike - predodžbe o pet stoljeća postojećem i aktivnom gračaničkom kulturnom miljeu!

Mislimo kako je upravo to - ono najznačajnije u ovoj zamisli.

Naime, veliki je broj kulturnih činjenica koje tvore taj milje, a koje nerijetko - postoje više u tragovima, u svijesti ljudi i refleksijama života nego li kao takve. Naprosto: o mnogo čemu se veoma malo znalo, a mnogo šta - sasvim je zaboravljeno i ostavljeno izvan optičaja i doticaja kulturnog života. Tako bi samo za neku godinu, bilo - objektivno nemoguće, do nekih podataka doći. Jer, dogodilo se da je časopis Gračanički glasnik bio "posljednji voz" za podatke koje je u dobrom dijelu svoga života, prilježno prikupljao Osman Delić, rahmetli i koji je umro netom - po izlasku

1. broja Časopisa iz štampe, a čiji je prilog pod naslovom: "O kulturnim mjestima na području općine Gračanica" - objavljen u 1. broju "Gračaničkog glasnika".

Dakle, bitna kulturološka namjera časopisa "Gračanički glasnik" - jeste: istražiti i afirmirati prošlost, radi što cjelovitijeg uvida i što zrelije svijesti o trenutku i slici sadašnjosti. Naime, od 1. broja, "Gračanički glasnik" je, istina - kao posljednju u redosljedu, ali bitnu kao i prvu u Časopisu - formirao i popunjavao rubriku pod nazivom: "Listovi gračaničkog kalendara", u kojoj predano i koncizno, hroničarski bilježi najznačajnije događaje iz kulturnog, privrednog i političkog života gračaničkog kraja.

Ustvari i u suštini, riječ je o savjesnom ispisivanju ljetopisa općine Gračanica u racionalnoj varijanti - od decembra, 1995. godine, pa dok "Gračanički glasnik" bude izlazio. Tako je Časopis postao bitan i kao izvor podataka i kao uputa na druge izvore. Koliko je to važno, možemo zaključiti iz primjera koji imamo u sedmom broju Časopisa. Omer Delić, u svom tekstu povodom 30-godišnjice Radija u Gračanici, želeći nešto suvislo reći o programu radija, ne može drugačije početi nego da kaže: "Zbog nedostatka arhivske građe, nije moguće izvršiti neku ozbiljniju analizu programskih sadržaja..." Moram reći, da to meni zvuči zastrašujuće! Tolike godine rada! "Godine koje su pojeli skakavci", rekao bi Pekić! Pa, zar nije, baš to - ispiranje mozga?! Živjeli smo i radili iz sve snage, a nismo bili nigdje i nemamo ništa kao trag i dokaz svoga prisustva i pregnuća!

04.

Časopis "Gračanički glasnik" - njegov Izdavač i ljudi koji ga čine i podržavaju - okupili su značajan krug saradnika i objavili tekstove - mimo kojih se, ubuduće neće moći prosuđivati prošlost, a osmišljavati sadašnjost i budućnost Gračanice i gračaničkoga kraja.

05.

"Gračanički glasnik", ostvaruje se kao vertikala duhovnog prisustva, neupitnoga bošnjačkoga znaka na ovom prostoru. S vremenom koje uspravlja i artikulira, osmišljava projekcijama svojih značenja, "Gračanički glasnik" institucionalizira vrijednosti sredine u kojoj živi i na taj način postaje svojevrсна instanca vrjednovanja prošlosti i sadašnjosti - za budućnost.

Pouzdanost, pokretači Časopisa i ljudi koji predano i odgovorno rade na njegovom izdavanju - znaju šta rade i računali su sa takvim rezultatima.

Samo opstojanje Časopisa i ugled koji uživa - svjedoči o doista novom vremenu koje živi Bosna i bošnjački narod na ovome prostoru.

06.

Čini se posebno značajnim uočiti da iza pripreme i izdavanja časopisa "Gračanički glasnik" - stoji snažna inicijativa i trajno budna savjest Omera Hamzića, vlasnika Izdavačke kuće "Monos" i izvršnog urednika Časopisa. Omer Hamzić, kao Bošnjak i građanin Bosne i Hercegovine, te konkretno grada Gračanica, jeste čovjek nešto drugačijega kova i pojava - kojoj treba odati priznanje. Utoliko prije, ako znamo - a znamo, manje-više, kakav je posao izdavanje časopisa. Prosto kazano: izuzetno odgovoran, kompliciran i nezahvalan. Osim toga: nije mali broj ljudi u Bosni i Hercegovini, koji bi mogli, a da finansijski i ne osjete - omogućiti slične poduhvate i u nivou najširih i najznačajnijih interesa Bošnjaka i Bosne i Hercegovine. No, niko to ne čini!

07.

Omer Hamzić, dakle, jeste od onih ljudi, u kojem, o njegovom trošku - opstaje i funkcioniра doista visok oblik bošnjačke i bosanske nacionalne i kulturne svijesti i savjesti. Mislim, kako Omeru Hamziću - kao takvom, dugujemo svaku vrstu zahvalnos-

ti, mada je očito, da su motivi njegovoga rada iznad toga. Omer Hamzić - ne računa s tim faktorom kao razlogom svoga angažmana. Naravno, on je svjestan da je "Gračanički glasnik" ona vrsta zadužbine, koja neovisno o odnosu sredine i savremenika - ima svoju trajnu i neprocjenjivu vrijednost. Činjenica da je inicijativa Omera Hamzića naišla na odgovarajuću podršku u gračaničkoj kulturno-privrednoj sredini, takođe, ne umanjuje vrijednost njegovoga angažmana u dosljednoj realizaciji iste.

Omer Hamzić, da kažemo i to, shvatio je da su došla nova vremena. Shvatio je da će ta vremena biti nova u onoj mjeri u kojoj ih i on lično označi svojim djelatnim bićem i ostvarivanjem svojih ideja. I svojski se prihvatio posla - preuzimajući svaku vrstu odgovornosti i rizika. Na našu sreću! Sada, kad su objavljeni u časopisu "Gračanički glasnik" tekstovima i činjenicama više se ne može ništa - do smaka Svijeta!

Rado mislimo kako je upravo to - onaj napor koji smo dužni učiniti u svome vremenu, da bi promijenili svoj položaj, e da bi nam Svemoćni i Svemilosni - bio na pomoći. (Atif Kujundžić, Šest brojeva Časopisa "Gračanički glasnik", Kabes, Mostar, decembra, 1998. str. 73-75)

Mislimo kako je časopis kao "Gračanički glasnik" u tom smislu i značenju - baš, neuporediv. Ustvari, navikli smo da časopisi s koncepcijom iza koje se naziru slične namjere - izlaze kao rezultat rada institucija i u njima formiranih stručnih tijela, kolegija, timova i redakcija: muzeja, arhiva, univerziteta. Nasuprot tome, "Gračanički glasnik" - pojavljuje se u malom gradu, općinskom središtu i kao proizvod entuzijazma užeg kruga ljudi. Doduše, ljudi značajnog obrazovanja i iznimno visoke svijesti i odgovornosti za svoje prisustvo u vremenu i prostoru, odnosno - konkretnom društvenohistorijskom trenutku. Ono, što savršeno balansira tu nevjerovatnu pozici-

ju, jeste snaga njihove vjere: da će izdajući časopis "Gračanički glasnik", konačno stvoriti uvjete da se bitni procesi u bošnjačkom nacionalnom korpusu dovedu do kraja i u kontinuitetu otpočnu novi. Ne manje bitni. Očito, sazrijevanje i snaženje nacionalne samosvijesti Bošnjaka unutar njihovoga duhovnoga znaka i kulturno-historijskoga naslijeđa - jeste jedan od tih primarnih ciljeva. Uvjereni smo, da će u tom smislu, Časopis - "Gračanički glasnik", ostati nepomućeno jasan i iznimno odgovoran izraz borbe za opstanak bošnjačkoga naroda. Svjedok o vremenu i ljudima.

Ustvari, samo tako je i mogao nastati Časopis, koji, tek u n-tom planu afirmira redakciju, savjet, saradnike, finansijere i izdavača i pojedina ostvarenja. Dakle, možemo reći da je "Gračanički glasnik" već sada planina, koja natkriljuje svoje podnožje. Planina, s koje se već sada - po daleko vidi. Nije hrđavo da razumijemo da je "Gračanički glasnik" produkt, stoljećima taloženih iskustava u procesu teškog življenja i mučnog opstajanja Bošnjaka na bosanskom tlu. On je proizvod konačne i neizmjenjive odlučnosti da se stvari sa Bošnjacima i njihovom pozicijom u Bosni i Hercegovini postave drugačije. Da se temelji označe - jer dugo postoje. Da se korov i šiblj e u bašči - očiste.

— "Gračanički glasnik" - to radi.

Časopis je konceptijski i uređivački dosljedan. Nakon pet godina izlaženja i preko 1.200 strana teksta u formatu B-5, to se vidi jasno i neupitno. Izlaženje časopisa "Gračanički glasnik", okupljanje ljudi oko njega i finansijska podrška uz koju opstaje znače i to da je kroz dugo vrijeme potrebna ista jednostavna mudrost koju je Mula Mustafa Ševki Bašeskija uzeo kao proslav za svoj "Ljetopis": "Što je zapisano - ostaje. Što se pamti - iščezne."

Ni najmanje nije jednostavno shvatiti i razumijevati mjesto i ulogu časopisa u životu jedne kulturne sredine. Rekao bih,

to nije svakome ni dato. Zato je svaki časopis koji je nešto značio, predstavljao i kriterijum vrednovanja i impuls svojevrsne diferencijacije i dugo po prestanku izlaženja - jer, časopisi nisu vječni. Poznato je, da je izašlo puno knjiga koje, najblaže rečeno: nisu ostavile nikakav trag, jer ni u čemu nisu bile ni prosječne. Ali, nije se dogodilo da izađe časopis i da se ta kulturna i kulturološka činjenica zaboravi i zaturi!

Zašto je to tako?

Prije svega zato, jer časopis izdaje grupa ljudi, a ni grupa ne uspijeva ako nema podršku sredine. Naime, puno je lakše pojedincu da gura svoje makar i u prostoru čiste fikcije i upitnog kvaliteta. Dakle, riječ je o tome da Gračanica kao "od posla čaršija" - jeste sredina koja podržava i izlaženje časopisa "Gračanički glasnik". Znamo da su o tome odlučivali pametni i savjesni ljudi, ali ćemo se usuditi i reći: "Gračanički glasnik" nas kao suvremenike u svakom slučaju i pogledu nadilazi svojim značajem. "Gračanički glasnik" je vakuf, koji će o svojim vakifima svjedočiti do kijažametskog dana. Kataloški obrađen kako jeste, "Gračanički glasnik" se danas može izlistati u bilo kojem dijelu svijeta, pardon: planete Zemlja.

Ponosim se što imam, makar i tako malo učešće i vezu s izlaženjem "Gračaničkog glasnika" i što se imam prava smatrati njegovim dijelom. Ponosim se što je Gračanica - baš ta čaršija koja je stala iza takvog projekta, kakvi se u BiH mogu na prste jedne ruke izbrojiti.

U ovim vremenima, časopis "Gračanički glasnik" ima poseban značaj u prostoru reafirmacije vrijednosti koje je grubom rukom ustranu odgurnuo i u pitanje doveo rat. Nabrojmo neke:

- Afirmacija kulturne baštine s bošnjačkim duhovnim znakom, kao osnova svekolike moralne obnove nakon dugovjekog nacionaliziranja i posrtanja bošnjačkog bića;
- Čuvanje i njegovanje tradicionalnih vrijednosti koje označavaju Bošnjaštvo i Bosnu i one kategorije vrijednosti koju označavamo kao moral s karakterističnim duhovnim predznakom - islama;
- Objelodanjivanje teže dostupnih i malo poznatih kulturoloških podataka, dokumenata i činjenica iz arhiva i prostora arheoloških i etnoloških istraživanja;
- Predano i kontinuirano hroničarsko bilježenje događaja u vremenu i prostoru gračaničke općine.
- Pružanje prilike za afirmaciju ostvarenja i postignuća vrijednih, darovitih i mladih ljudi.

Nakon svega što smo rekli, trebamo reći i kome Časopis može da smeta. Časopis smeta sitnim dušama i samozvanim autoritetima, ili prosto: mediokritetima. Oni se smatraju bogomdanima i ne pristaju na recenziju kao stručno mišljenje o svome radu. Oni ne mogu prihvatiti da postoji grupa ljudi kao redakcija, da postoji nešto što se zove kulturna sredina, da postoje ljudi koji i pojedinačno i zajedno mogu znati više od njih! Riječ je dakle, o kukavnim pojavama koje palanačkim sindromom kao manirom svoga i u sebi obogotvorenoga duha - unose zabunu kod nedovoljno obaviještenih ljudi. Ako se uzme u analizu makar nivo njihove pismenosti, može se doći do zaključka da je riječ o krajnje efemernim pojavama koje se nastoje na brzinu izgrađenim fazonom nametnuti kao autoriteti. Ustvari, njih Časopis i ne interesira. Oni samo priželjkuju mrtvilo i nedogađanje, kako bi se mogli događati samo ONI. Ali, Gračanica je čaršija koja zna ko je hadžija. (Atif Kujundžić, Riječ na promociji 9. broja "Gračaničkog glasnika", 24.5.2000. godine

Sa promocije trećeg broja "Gračaničkog glasnika". Tema: Jesu li Bošnjaci muslimani u Drugom svjetskom ratu bili na pravoj strani. S lijeva na desno: prof. dr. Omer Ibrahimagić, prof. Omer Hamzić, rahm. prof. dr. Halim Mulaibrahimović